

VIRTUALNA EKSKURZIJA (5. a)

PREDJAMSKI GRAD, POSTOJNSKA JAMA

Ime in priimek udeleženca: _____

Datum ekskurzije: **8. 5. 2020**

Navodilo:

Tega gradiva vam ni potrebno tiskati v celoti. Natisnite (fotografirate) samo zadnji tri strani - ODGOVORI NALOG VIRTUALNE EKSKURZIJE. Ostale odgovore zapisujte v ta obrazec. Tisti, ki nimate tiskalnika odgovore prepisite na list papirja.

Naloge **rešujte z vso resnostjo**, ker bo **LAHKO** to tudi del vaše ocene pri družbi, če bo to potrebno.

Vaše rešene naloge (zadnje tri strani) boste posredovali do srede, 13. 5. 2020.

Želimo vam prijetno raziskovanje in spoznavanje čudovite Slovenije.

A) PREDJAMSKI GRAD

Odpri povezavo ter pozorno preberi.

→ <https://www.rtvsllo.si/tureavanture/podobe-slovenije/predjama-v-skalo-vtkana-legenda/201271>

Izpolni.

*Katerega leta je bil zgrajen grad ? _____ .

*Kaj je posebnost izgradnje gradu? _____

_____ .

*Kdo je bil Erazem Predjamski?

*Kje je pokopan Erazem? _____ .

*Pri ogledu fotografij iz Predjamskega gradu si videl/a kamniti grb. Kaj je vklesano v grbu?

_____ .

B. POSTOJNSKA JAMA

Postojnska jama je dobila ime po mestu Postojna. Postojnska jama je največji kraški jamski sistem v Sloveniji. Podzemni tok reke Pivke je v dveh milijonih letih postopoma zniževal svojo strugo in tako ustvarjal različna nadstropja jame. Stalna temperatura v notranjosti jame je bila še pred nekaj leti približno 8 °C, danes pa se giblje med 8 in 10 °C. Višje temperature že omogočajo rast lišajev na kapnikih, kar preprečuje nadaljnjo odlaganje apnenca in rast kapnikov. Največja globina jame je 115 m (Vir: http://sl.wikipedia.org/wiki/Postojnska_jama, 22. 3. 2013).

V Postojnsko jamo vozi vlakec, danes se v njo popelješ virtualno:

→ <https://www.burger.si/Jame/PostojnskaJama/2012/index.html#node37>

Izpolni:

*Postojnsko jamo je oblikovala reka_____. Jama je bila odkrita leta_____ . Odkril jo je _____ .

*Za obiskovalce je na ogled več dvoran. Poimenuj jih. _____ .

*Opiši, kako nastajajo kapniki.

_____ .

*Koliko zrastejo kapniki v 10 letih? _____ . Stalaktiti so kapniki, ki rastejo _____ , stalagmiti _____ .

*Kakšne kapniške oblike še poznamo? _____ .

*V jami je stalna letna temperatura _____ °C. Koliko obiskovalcev je leta 2017 obiskalo Postojnsko jamo? _____ .

* Iz katerih držav prihajajo turisti? _____

<https://www.postojnska-jama.eu/sl/medijsko-sredisce/novice/rekordno-letno-v-postojnski-jami/>

ZANIMIVOST:

V Postojnski jami je vivarij, ki je v *Rovu novih podpisov*, 50 metrov od glavnega vhoda v Postojnsko jamo. To je obnovljena sodobna, obiskovalcem zanimiva speleobiološka postaja, kjer se lahko ogledamo človeško ribico, drobnovratnika (jamski hrošč) in druge. V biološkem slovtvu je navedenih prek 130 vrst živali, ki žive v postojnsko-planinskem jamskem sistemu; od teh je 84 pravih jamskih vrst, kar je svetovni rekord. Številni predstavniki več skupin jamskih živali so bili prvič opisani prav po primerkih iz te jame.

V postojnski jami turisti opazujejo kapniške oblike, se pa ne zavedajo, da so okoli njih tudi živali.

ČLOVEŠKA RIBICA ALI MOČERIL "PROTEUS ANGUINUS"

Odkritje človeške ribice oz. močerila sega v začetke raziskovanja podzemlja. Ko je Janez Vajkard Valvasor 1689 v Slavi vojvodine Kranjske opisoval vrhniške »zmajeve mladiče« seveda ni niti slutil, da gre za novo vrsto, ki jo je šele pozneje, leta 1768, znanstveno opisal J.N. Laurenti in jo poimenoval *Proteus anguinus*.

Človeška ribica je s 25 do 30 cm največja jamska žival na svetu ter edini jamski vretenčar v Evropi. Je tipična jamska žival brez temnega kožnega barvila in brez oči. Pri ličinkah so oči še dobro vidne, pozneje pa poknijo in jih preraste koža. Na svetlobo ima občutljivo vse telo (dermatoptični čut), dobro sta razvita voh in okus, specifično je razvito notranje uho, posebnost so čutila za električno polje. Vloga dveh parov šibkih nog, daleč narazen, s po tremi prstki na sprednjem in po dvema prstkoma na zadnjem paru, je pri gibanju le pomožna. Diha z zunanjimi škrgami, ki so zaradi krvi, ki proseva skozi steno, živo rdeče barve. Ima tudi preprosta pljuča. Spola se po zunanosti le malo razlikujeta.

V Sloveniji živita dve podvrsti: beli močeril ("*Proteus anguinus*" Laurenti 1768) in črni močeril ("*Proteus anguinus parkelj*" Sket & Arnzten 1994), ki je poznan samo z Belokrajnskega krasa. Od belega se črni močeril loči po več znakih. Ima pigmentirano kožo in dobro razvite oči, glava ima izbočeni stranici, gobec je krajši, prav tako noge in rep, trup pa je daljši kot pri belem.

Oglej si → <https://www.youtube.com/watch?v=0KX0a62RLew>

*Zakaj je človeška ribica dobila takšno ime?

*Odkritje mladih močerilov v Postojnski jami so spremljali širom sveta. Na katero gospodarsko dejavnost je imelo to velik vpliv? _____

Vir: <https://www.delo.si/novice/slovenija/genom-cloveske-ribice-daljsi-kot-vojna-in-mir-z-vec-refreni-kot-skladbe-beatlov-253423.html>

C. ZAKLJUČEK

Naša virtualna ekskurzija se je zaključila. Od tod nas vodi pot v Novo mesto.

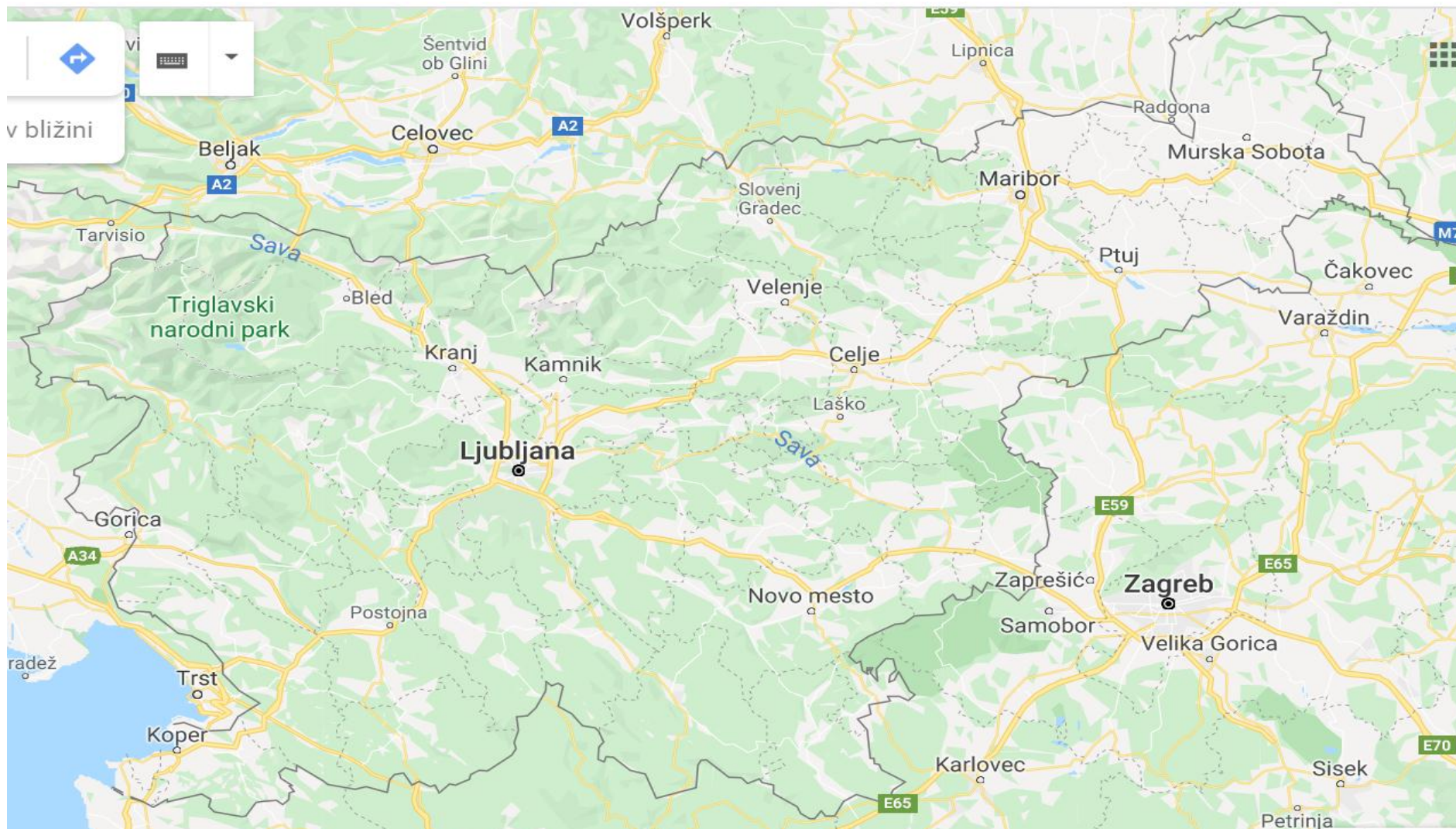
Odpri povezavo in ugotovi, koliko km je od Postojnske jame do Oš Šmihel (_____ km).

Koliko časa bi potreboval/a z avtom? _____ .

Povezava:

<https://www.google.com/maps/dir/Osnovna+%C5%A1ola+%C5%A0mihel,+%C5%A0mihel,+Novo+mesto/Postojna+Cave,+Jamska+cesta,+Postojna/@45.9089452,14.3970474,10z/data=!3m1!4b1!4m1!3!4m1!1m5!1m1!1s0x4764ffed876d421b:0x523e18232575b514!2m2!1d15.1636483!2d45.7947178!1m5!1m1!1s0x477b31e1cd708b2b:0x8d4720fffb2d02be!2m2!1d14.2038417!2d45.7830298>

Na zemljevidu Slovenije **vriši našo pot** in **označi vse kraje**, ki si jih danes spoznal/a.

Vožnja domov naj mine v prijetnem vzdušju.

Pesem 1:

<https://www.youtube.com/watch?v=tyE00XzF5ME&list=PLWmkikOZCtkzCe0EzBXIm4FBcY-HcPKpp&index=3&t=0s>

Seveda brez te pesmi ne gre:

Pesem 2: https://www.youtube.com/watch?v=cGkEly_gKi4

Do naslednje ekskurzije se nauči:

Pesem 3: <https://www.youtube.com/watch?v=0XViah7DJrM> 😊

NALOGE VIRTUALNE EKSKURZIJE PREDJAMSKI GRAD IN POSTOJNSKA JAMA

IME, PRIIMEK: _____, razred: _____

Datum: _____

A. PREDJAMSKI GRAD

1. Grad je bil zgrajen leta _____. Posebnost izgradnje gradu je _____

_____.

2. Erazem Predjamski je bil _____

_____.

Pokopan je _____.

V grbu je vklesano _____.

B. POSTOJNSKA JAMA

1. Oblikovala jo je reka _____. Odkrita je bila leta _____. Odkril jo je _____.
2. Dvorane za obiskovalce se imenujejo: _____.
3. Kapniki nastanejo: _____

4. V 10 letih kapnik zraste _____. Stalaktiti so kapniki, ki rastejo _____, stalagmiti pa _____.
5. V jami je stalna temperatura _____. Leta 2017 je jamo obiskalo _____ turistov, ki prihajajo iz (naštej države) _____
6. Zakaj ima človeška ribica takšno ime?

7. Gospodarska dejavnost je _____.

Zapiši še svoje vtise o današnji virtualni ekskurziji.
